

BESLUIT LEgger

**Initiatiefplan Koningsven
Deelgebied De Diepen**

**Zaaknummer: 2017-Z7618
Datum besluit: 15 januari 2018**

INHOUDSOPGAVE

1	Aanhef	3
2	Conclusie	4
3	Besluit	4
4	Ondertekening.....	5
5	Aanleiding	6
6	Toetsing aan wetgeving en beleid	7
7	Procedure	9
7.1	Algemeen.....	9
7.2	Behandeling van zienswijzen.....	10
	Bijlage 1: Tekening "Wijziging legger De Diepen"	12

1 Aanhef

Het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg heeft op 11 augustus 2017 een aanvraag ontvangen van Cleveringa Advies B.V., Rozendaalselaan 58, 6881 LE te Velp namens Teunesen Zand en Grint B.V., Hoogveld 16 te Heijen om een vergunning als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Waterwet (Wtw) voor het verrichten van handelingen in een watersysteem waarvoor krachtens verordening van het waterschap een vergunning vereist is.

In het voorliggende geval wordt vergunning gevraagd voor:

- het dempen van het oppervlaktewaterlichaam genaamd De Diepen;
- het verwijderen van een stuw gelegen in het oppervlaktewaterlichaam De Diepen;
- het plaatsen van een stuw nabij het oppervlaktewaterlichaam Tielebeek (knijpstuw);
- het aanleggen en hebben van uitstroomvoorzieningen;
- het nemen van gerichte (hydrologische) maatregelen in deelgebied De Diepen met een grootte van meer dan 10 hectare, met als doel het waterhuishoudkundig herstel van het gebied.

De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer: 2017-Z7616.

De watervergunning heeft als gevolg dat de “Legger van oppervlaktewaterlichamen” als bedoeld in hoofdstuk 5 van de Waterwet en artikel 78 van de Waterschapswet dient te worden gewijzigd. Dit besluit heeft betrekking op de legger. De leggerwijziging is geregistreerd onder zaaknummer 2017-Z7618.

De leggerwijziging betreft:

- het van de legger afvoeren van het oppervlaktewaterlichaam genaamd De Diepen;
- het van de legger afvoeren van een stuw gelegen in het oppervlaktewaterlichaam De Diepen;
- het op de legger plaatsen van een stuw nabij het oppervlaktewaterlichaam Tielebeek (knijpstuw).

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht wordt voor de te nemen besluiten gezamenlijk gecoördineerd doorlopen.

2 Conclusie

Teunesen Zand en Grint en Natuurmonumenten hebben gezamenlijk het “Initiatiefplan Koningsven” opgesteld om in het gebied van Koningsven-De Diepen in de gemeente Gennep de oorspronkelijke natuurwaarden te herstellen. Het voormalige waterschap Peel en Maasvallei is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van het initiatiefplan. Het plan omvat het herstel van het oorspronkelijke watersysteem. De uitwerking hiervan is opgenomen in de watervergunning behorende bij dit leggerbesluit. Het toetsingskader voor het initiatiefplan en de onderhavige aanvraag komt voort uit:

- Waterwet artikel 5.1;
- Waterschapswet artikel 78;
- Omgevingsverordening Limburg;
- Uitgangspunten nieuwe legger 2005;
- Bergingsvoorzieningen 2007.

Op grond van de overwegingen in samenhang met de vereisten die voortvloeien uit de waterwetgeving en het beleid wordt de legger gewijzigd nadat de werkzaamheden zijn uitgevoerd conform de bij dit besluit behorende gecoördineerde watervergunning.

3 Besluit

Gelet op de bepalingen van de Waterwet, Waterschapswet en de Algemene wet bestuursrecht besluit het dagelijks bestuur als volgt:

- a. de legger van oppervlaktewaterlichamen van het voormalige waterschap Peel en Maasvallei te wijzigen conform bijgevoegde tekening (bijlage 1) “Wijziging legger De Diepen” van 4 september 2017 met nummer 2017-Z7618;
- b. nadat de stuw in het oppervlaktewaterlichaam Tielebeek conform bijbehorende watervergunning met nummer 2017-Z7616 is aangelegd, Waterschap Limburg, Maria Theresialaan 99, 6043 CX Roermond in de legger van oppervlaktewaterlichamen van het voormalige waterschap Peel en Maasvallei te benoemen als onderhouds- en bedieningsplichtige van deze stuw.

waterschap
limburg

met de omgeving, voor de omgeving

4 Ondertekening

Het dagelijks bestuur,

krachtens mandaat,

de programma directeur waterkeringen

ir. E.J.M. Keulers MMO

5 Aanleiding

Voorgeschiedenis

Natuurmonumenten en Teunesen Zand en Grint hebben een plan opgesteld "Initiatiefplan Koningsven" om in het gebied van Koningsven-De Diepen in de gemeente Gennep de oorspronkelijke natuurwaarden te herstellen. Ongeveer 100 jaar geleden werd het gebied gekenmerkt door een uitgestrekt veenmoeras aan de voet van het Duitse Reichswald. De combinatie van kwel en stagnerende afvoer vormde de basis voor deze unieke natuur. In de jaren '30 van de 20^e eeuw is het gebied in cultuur gebracht voor de landbouw. Binnen het plangebied is/wordt het landbouwkundig gebruik beëindigd. Het maaiveld wordt reliëfvolgend verlaagd om de voedselrijke bouwvoor te verwijderen. Daarmee wordt de oorspronkelijke schrale situatie hersteld en ontstaat een grondwaterstand die dichtbij de situatie van bijna 100 jaar geleden komt. De gehele natuurzone aan de voet van het Reichswald kent in de eindsituatie een autonoom en robuust watersysteem. Dit systeem wordt gevoed door kwel en neerslag, biedt maximale waterconservering in het gebied en watert af via een oppervlakkig geulenstelsel. Met deze ingrepen ontstaan de omstandigheden om de beoogde natuurdoelen tot ontwikkeling te laten komen: een mozaïek van kleine zeggenmoeras, kleine zeggengrasland, dotterbloemgrasland, glanshaverhooiland, vochtige heide, gagelstruweel en hoogveen. Qua waterhuishouding betekent deze ingreep dat het gebied wordt afgekoppeld van het waterhuishoudingssysteem van de omliggende landbouwgebieden. Het watersysteem wordt gedictieerd door de natuurlijke omstandigheden en voert pas water af als het systeem verzadigd is en de bergingscapaciteit benut is. Op de overgang tussen natuur en landbouw voorziet de Tielebeek in een scheiding van de systemen, waarmee wederzijdse beïnvloeding tot een minimum wordt beperkt. Geohydrologische en ecohydrologische studies laten zien dat er geen (negatieve) effecten te verwachten zijn buiten de begrenzing van het plangebied.

Samengevat zijn de doelstellingen van het initiatiefplan als volgt:

- het versneld realiseren van unieke nieuwe natuur, conform de in 2007 bestuurlijk vastgestelde Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- het invulling geven aan de door Provinciale Staten van Limburg op 1 februari 2002 vastgestelde retentieopgave voor de Lob van Gennep (Zandmaas/Maasroute, POL Aanvulling Zandmaas);
- de regionale grondstoffenvoorziening;
- de (her)verkaveling en structuurversterking van de landbouw;
- versterking van de toeristisch-recreatieve structuur;
- ruimte creëren voor nieuwe economische dragers en werkgelegenheid.

Stand van zaken

Het initiatiefplan Koningsven wordt gefaseerd uitgevoerd. De voorliggende aanvraag heeft betrekking op deelgebied 5 genaamd De Diepen. In de afgelopen periode is het inrichtingsplan nader gedetailleerd tot een plan dat voorziet in de concrete dieptes van de maaiveldverlaging, het (interne) watersysteem en de raakvlakken met het waterhuishoudingssysteem in de Lob van Gennep. In deze fase van het plan blijft de Tielebeek integraal in werking als afwatering. De afvoer van het water uit het Koningsven is dus niet in het geding.

Maatregelen deelgebied De Diepen

De inrichting van deelgebied De Diepen bestaat voornamelijk uit het afgraven van de voedselrijke bouwvoor. Onderzoek geeft aan dat 40 cm reliëfvolgend afgegraven dient te worden. Het toekomstige watersysteem wordt door kwel van uit het Reichswald en neerslag gevoed. Via een stelsel van laagtes en geulen wordt het water zeer geleidelijk afgevoerd in westelijke richting. Het water wordt maximaal geconserveerd in het gebied om de oorspronkelijke hoge grondwaterstanden en natuurlijke grondwaterdynamiek in ere te herstellen. Het gebied voert slechts in beperkte mate water af naar de Tielebeek. Dat gebeurt voornamelijk via kwel en kan in natte perioden ook via een knijpstuw plaatsvinden.

Deelgebied De Diepen maakt in de toekomstige situatie geen onderdeel meer uit van het reguliere waterhuishoudingssysteem. In het kader van de herinrichting tot natuurgebied wordt het (eco)hydrologisch systeem hersteld, waarbij optimaal benutten van de kwelstroom uit de stuwwal, een natuurlijk grondwaterregime en retentie van gebiedseigen water aan de basis staan van de beoogde natuur. Het gebied kent in de toekomst een autonoom watersysteem, dat in de basis slechts beperkt water afvoert via het oppervlaktewaterstelsel.

Daarnaast worden enkele duikers verwijderd, greppels/sloten gedempt en enkele vaste drempels en 2 waterdoorvoeren in het fietspad De Diepen aangelegd (fietsbruggen of duikers) om het interne systeem van laagtes en geulen goed te laten functioneren.

6 Toetsing aan wetgeving en beleid

Wetgeving

Ingevolge artikel 5.1, eerste lid, van de Waterwet draagt de beheerder zorg voor de vaststelling van een legger. In de legger worden de ligging, vorm, afmeting en constructie waaraan waterstaatswerken moeten voldoen omschreven. Door de provincie is in de Omgevingsverordening

Limburg nader omschreven welke waterlopen in de legger vastgelegd dienen te worden en wanneer ontwerpgegevens moeten worden opgenomen.

Ingevolge artikel 78, tweede lid, van de Waterschapswet dient de waterbeheerder te beschikken over een legger waarin de onderhoudsplichtigen en onderhoudsverplichtingen zijn opgenomen.

Beide wettelijke verplichtingen zijn door het waterschap in één legger geïntegreerd.

Daarbij geeft de legger ook aan tot waar het regime van de keur van toepassing is. De keur kent hiervoor gebods- en verbodsbepalingen en algemene regels. Deze bepalingen zijn verschillend voor in de legger opgenomen primaire en secundaire oppervlaktewaterlichamen.

Per 1 januari 2017 zijn de voormalige waterschappen Peel en Maasvallei en Roer en Overmaas gefuseerd tot Waterschap Limburg. Het algemeen en dagelijks bestuur van het Waterschap Limburg hebben besloten dat de keurregelgeving van de waterschappen Peel en Maasvallei en Roer en Overmaas voorsnog blijven gelden in de betreffende gebieden. De onderhavige leggerwijziging heeft betrekking op het beheergebied van het voormalige waterschap Peel en Maasvallei.

Beleid

In het "Uniemodel legger oppervlaktewaterlichamen" zijn richtlijnen aangegeven hoe de minimale wettelijke eisen voor oppervlaktewaterlichamen concreet vertaald moeten worden naar de leggers. Dit tezamen met de hieronder genoemde beleidsdocumenten en technische uitgangspunten vormt het kader voor de legger oppervlaktewaterlichamen.

Beleidsdocumenten en technische uitgangspunten:

- "Uitgangspunten nieuwe legger 2005"
- "Bergingsvoorzieningen 2007"
- "Het objectenboek waterstaatswerken legger"

Concreet worden in de legger de volgende waterstaatswerken opgenomen:

- beheersgrenzen (reikwijdte Keur);
- peilregulerende kunstwerken (inclusief overkluizingen > 40 meter);
- oppervlaktewaterlichamen (inclusief ontwerpgegevens);
- onderhouds- en bedieningsplichtigen;
- onderhoudsverplichting (Keur).

Beschrijving van het oppervlaktewaterlichaam

Het oppervlaktewaterlichaam De Diepen is opgenomen op de legger van oppervlaktewateren van het voormalige waterschap Peel en Maasvallei. Het oppervlaktewater heeft een afvoer functie. In het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 is aan het oppervlaktewater een algemeen ecologische functie toegekend. In het Waterbeheerplan 2016-2021 van Waterschap Peel en Maasvallei zijn aan De Diepen geen nevenfuncties toegekend.

Toetsing

In het voorliggende geval is de beleidsregel "Uitgangspunten nieuwe legger 2005" van toepassing. In deze beleidsnotitie is onder andere vastgelegd dat oppervlaktewaterlichamen met een maatgevende afvoer van 10 tot 25 liter per seconde met een secundaire status op de legger dienen te worden opgenomen. Bedraagt de afvoer meer dan 25 liter per seconde dan wordt het oppervlaktewaterlichaam met een primaire status op de legger opgenomen. De maatgevende afvoer is de afvoer die 1 á 2 keer per jaar optreedt in een oppervlaktewaterlichaam en geeft het waterhuishoudkundig belang en daaraan gerelateerde beheerstaak van het waterschap aan.

Het oppervlaktewaterlichaam De Diepen zal door de herinrichting van het gebied zijn functie verliezen. Het eventuele overtollige water in het gebied zal via laagtes en geulen afstromen en middels een knijpstuw gedoseerd worden afgevoerd naar het oppervlaktewaterlichaam Tielebeek. Het in de legger opnemen van de peilregulerende kunstwerken (knijpstuw nabij Tielebeek) komt voort uit de Waterwet waarin is opgenomen in artikel 5.1 dat vorm, ligging, richting en constructie van waterstaatwerken in de legger moeten worden opgenomen.

7 Procedure

7.1 Algemeen

In de door het algemeen bestuur d.d. 2 januari 2017 vastgestelde inspraakverordening is bepaald dat afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing is op een besluit dat betrekking heeft op de legger. De procedure vindt daarom plaats conform het gestelde in de afdeling 3.4 Awb.

7.2   Behandeling van zienswijzen

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) kunnen belanghebbenden gedurende een periode van zes weken vanaf de dag waarop het ontwerpbesluit ter inzage is gelegd, schriftelijk of mondeling hun zienswijze over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Een zienswijze moet worden gericht aan het dagelijks bestuur van het Waterschap Limburg, Postbus 2207, 6040 CC Roermond. De ontwerp watervergunning heeft van 11 november 2017 tot en met 22 december 2017 ter inzage gelegen.

Zienswijze

Op 1 december 2017 heeft Cleveringa Advies B.V., Rozendaalselaan 58, 6881 LE te Velp namens Teunesen Zand en Grint B.V., Hoogveld 16 te Heijen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

Volgens het ontwerpbesluit wordt de onderhouds- en bedieningsplicht van de stuw aan Teunesen Zand en Grint B.V. opgedragen. Zienswijzer verzoekt om de onderhouds- en bedieningsplichtige van de stuw langs de Tielebeek te wijzigen om de volgende redenen:

1. In de eindsituatie (na inrichting van De Diepen) is de feitelijke beheerder Natuurmonumenten en heeft Teunesen Zand en Grint geen directe bemoeienis meer met het (water)beheer in het gebied. De percelen achter de stuw zijn ook niet in eigendom van Teunesen Zand en Grint, maar van Natuurmonumenten.
2. De eindstuw van De Diepen is in de basis een vaste stuw, die water in het natuurgebied De Diepen vasthoudt. Beheer van de stuw is in reguliere situaties niet aan de orde. In extreme situaties/calamiteiten bestaat de mogelijkheid om extra water in het gebied te bergen door schotbalken in de stuw te plaatsen. In die situatie(s) is het aan het waterschap om deze maatregelen te treffen. Immers, het betreft dan waterveiligheid in benedenstroomse gebieden.
3. Als beheerder van de eindstuw komen volgens zienswijzer twee partijen in aanmerking: Natuurmonumenten als (toekomstig) beheerder van het natuurgebied of het Waterschap als waterbeheerder die de waterberging in het gebied ten tijde van extreme neerslag kan activeren. Aangezien de waterberging de enige functie is die (incidentele) wijziging van het stuwpeil vraagt, pleit zienswijzer ervoor om de onderhouds- en bedieningsplicht bij het Waterschap neer te leggen.

Reactie op zienswijze

Het waterschap past het besluit conform de ingediende zienswijze aan. Het onderhoud en de bediening van de stuw langs de Tielebeek wordt in de legger van oppervlaktewaterlichamen belegd bij waterschap Limburg. Belangrijkste argumentatie hiervoor is dat het waterschap een integrale afweging maakt van de verschillende belangen van landbouw, natuur en bebouwing met betrekking tot het te voeren peilbeheer.

Bijlage 1: Tekening "Wijziging legger De Diepen"